

Investigating the Mediating Role of Loneliness and Attachment Styles in the Relationship between Internet Addiction and the Dark Tetrad Personality Traits

Atiyeh Haghi Khalifeh¹; Soheil Abousaedi Jirofti², Touraj Hashemi Nosrat Abad³

Abstract

The present study was conducted with the aim of investigating the mediating role of loneliness and attachment styles in the relationship between internet addiction and the dark tetrad personality traits. The research was descriptive-correlational with path analysis. The statistical population of the research included the students of Tabriz University in the academic year 2023-2024, and by available sampling method, 395 people were selected. The research tools included dark tetrad personality traits, internet addiction, adult attachment style questionnaires and university of California Los Angeles loneliness scale. Path analysis method were used for data. The fit indices showed that the designed model has a good fit. The findings showed that there is a direct and significant relationship between dark personality traits and internet addiction. Also, the indirect effect of the dark traits of sadism and psychopathy through the feeling of loneliness and the indirect effect of Machiavellianism through insecure attachment anxiety on internet addiction was positive and significant. As a result, feelings of loneliness and attachment styles mediate the relationship between internet addiction and dark tetrad personality traits. The results of the present study can help therapists to design appropriate treatments and prevent internet addiction.

Keywords: Attachment styles, dark tetrad personality traits, internet addiction, loneliness

¹ M.Sc. Student in Child and adolescent clinical psychology, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

² Corresponding Author: M.Sc. Student in Clinical Psychology, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran soheilaboosaedi@gmail.com

³ Professor, Department of Psychology, Faculty Of Education And Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت

عطیه حقی خلیفه^۱، سهیل ابوسعیدی جیرفتی^{۲*}، تورج هاشمی نصرت آباد^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت انجام شد. روش پژوهش نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۹۵ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه صفات چهارگانه تاریک شخصیت، پرسشنامه اعتیاد به اینترنت، پرسشنامه سبک‌های دلبستگی و پرسشنامه احساس تنهایی بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مسیر انجام شد. شاخص‌های برازندگی نشان دادند که مدل طراحی شده از برازش مناسبی برخوردار است. یافته‌ها نشان داد بین صفات تاریک شخصیت با اعتیاد به اینترنت رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین اثر غیرمستقیم صفات تاریک دیگر آزاری و جامعه‌ستیزی به واسطه احساس تنهایی و اثر غیرمستقیم ماکیاولیسم به واسطه دلبستگی ناایمن اضطرابی بر اعتیاد به اینترنت مثبت و معنادار بود. در نتیجه احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت را میانجی‌گری می‌کنند. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند درمانگران را جهت طراحی درمان‌های مناسب و پیشگیری از اعتیاد به اینترنت یاری رساند.

کلیدواژه‌ها: احساس تنهایی، اعتیاد به اینترنت، سبک‌های دلبستگی، صفات چهارگانه تاریک شخصیت.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
^۲ نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
soheilaboosaedi@gmail.com
^۳ استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

مقدمه

شخصیت را می‌توان الگوهای معین و مشخصی از تفکر، رفتار و هیجان تعریف نمود که سبک شخصی فرد را در تعامل با محیط اجتماعی رقم می‌زند. در واقع، شخصیت شامل صفات نسبتاً باثبات و پایداری است که بیشتر اوقات، از فرد بروز می‌کنند (آنتونوپلیس^۱، ۲۰۲۴). صفات تاریک شخصیت^۲ یکی از ساختارهای شخصیتی است که در سال‌های اخیر مورد توجه روان‌شناسان شخصیت قرار گرفته است. این صفات از نظر جامعه ناپسند بوده و منجر به تخریب روابط بین فردی می‌شوند. از بین این صفات سه صفت خودشیفتگی^۳، جامعه‌ستیزی^۴ و ماکیاولیستی^۵ بیشتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفتند و به صفات سه‌گانه تاریک شخصیت شناخته شدند (برقولتاوس و همکاران^۶، ۲۰۲۳). بعداً، با پیشنهاد برخی از پژوهشگران، مؤلفه دیگرآزاری^۷ به معنای آزارگری غیرجنسی روزمره به صفات یادشده اضافه شد تا بتوان ارزیابی جامع‌تری از صفات تاریک شخصیت انجام داد (ماهوکس-کارون^۸ و همکاران، ۲۰۲۴).

اولین صفت از مجموعه صفات تاریک شخصیت، خودشیفتگی است. خودشیفتگی صفتی است با احساس اغراق‌آمیز در اهمیت "خود" که با پرخاشگری و استعمار دیگران همراه است. دومین صفت از صفات تاریک شخصیت که جامعه‌ستیزی است، با خصومت تکانشی یعنی نقص در عاطفه و خودکنترلی مشخص می‌شود که با خودمحوری، بی‌رحمی و تمایلات ضداجتماعی همراه است. سومین صفت از صفات تاریک شخصیت که ماکیاولیسم است با جهان‌بینی بدبینانه و دستکاری دیگران مشخص می‌شود. این ویژگی منعکس‌کننده باورهای بدبینانه، اخلاق عمل‌گرایانه و کنترل دیگران است. همان‌طور که پیشتر به آن اشاره شد، چهارمین صفت از مجموعه صفات تاریک شخصیت دیگرآزاری است که به معنای لذت بردن از رنج دیگران است. دیگرآزاری صفتی است که با انجام رفتارهای ظالمانه، تحقیرآمیز و پرخاشگرانه به منظور لذت بردن مشخص می‌شود (موشاگان و همکاران^۹، ۲۰۱۹). از آنجایی که صفات تاریک دارای ویژگی‌های ناپسندی هستند، در نتیجه تلاش می‌کنند تا ویژگی‌های نامطلوب اجتماعی خود را در محیط‌های مختلف به نمایش بگذارند و تکانه‌های خود را ارضا کنند. برای نمونه، افراد خودشیفته به دنبال جلب توجه در اینترنت از طریق به اشتراک گذاشتن تصاویر مختلف یا جامعه‌ستیزی به دنبال هیجان‌طلبی و آزار سایبری دیگران است. تحقیقات اخیر نشان داده‌اند که استفاده‌های آسیب‌زا از فضای مجازی به خصوص اعتیاد به اینترنت^{۱۰} با خصایص افراد دارای صفات تاریک شخصیت ارتباط مستقیمی دارد و می‌توان گفت شخصیت تاریک یک متغیر مهم در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت می‌باشد (تناکان^{۱۱}، ۲۰۲۱).

1. Antonoplis
2. Dark Personality Traits
3. Narcissism
4. Psychopathy
5. Machiavelliansim
6. Borgholthaus
7. Sadism
8. Maheux-Caron
9. Moshagen
10. Internet Addiction
11. Thennakoon

با توجه به پیشینه نظری پژوهش یکی از مسائلی که صفات تاریک شخصیت می تواند در بروز آن مؤثر باشد، اعتیاد به اینترنت است. نتایج مطالعه حائری و همکاران (۱۴۰۰) نشان می دهد ماکیاولیسم، خودشیفتگی، دیگرآزاری و به خصوص جامعه ستیزی رابطه مثبت و معنادار با اعتیاد به اینترنت دارد و همچنین، بیانگر آن است که رابطه معناداری بین شخصیت خودشیفته، دیگرآزاری و اعتیاد به اینترنت وجود دارد. به این صورت که ماکیاولیسم از شبکه های اجتماعی برای دستکاری بین فردی و سوءاستفاده از دیگران در بازی های آنلاین استفاده می کند (دمیرکایغلو کوسه^۱، ۲۰۲۳). افراد جامعه ستیز در اینترنت برای کسب هیجان بیشتر و آزار و اذیت سایبری درگیر می شوند و به طور مشابه افراد سادیستی ویژگی های خود را به صورت انجام بازی های خشونت آمیز آنلاین و آزار سایبری در اینترنت نمایان می کنند (توران^۲ و همکاران، ۲۰۲۴). افرادی که دارای خودشیفتگی بالایی هستند، در رفتارهای آنلاین نمایشی و فریبنده، نمایش تصاویر بیشتر از خود و استفاده از بازی های آنلاین به عنوان راهی برای خود برتری مشارکت بیشتری دارند (درسپ^۳، ۲۰۲۰).

از سوی دیگر، پژوهش ها نشان داده اند افراد دارای صفات تاریک شخصیت دارای سبک های دلبستگی^۴ آسیب زایی می باشند (دمیرکایغلو کوسه، ۲۰۲۳). دلبستگی از طریق روابط اولیه شناختی با مراقبان نوزاد شکل می گیرد که با توانایی فرد برای استنباط رفتار مراقبان در برابر نیازهای نوزاد در سال های اولیه زندگی رابطه دارد. سبک های دلبستگی بزرگسالی به سه گروه ایمن، ناایمن اضطرابی و ناایمن اجتنابی تقسیم شده اند (هانگ^۵، ۲۰۲۳). افراد با سبک دلبستگی ایمن در برقراری روابط صمیمی راحت هستند، چهره های دلبستگی خود را به عنوان افرادی گرم توصیف می کنند و به طور کلی معتقدند دیگران آنها را دوست دارند، تصویری مثبت از خود دارند و از دیگران توقعات و انتظارات مثبت دارند. دلبستگی اضطرابی یکی از انواع سبک های دلبستگی ناایمن می باشد که میل به برقراری ارتباط دارند اما نگرانی زیادی بابت طرد شدن دارند و پذیرفته شدن از سوی دیگران را شرط لازم برای داشتن احساس خوب نسبت به خود می دانند. همچنین افراد با سبک دلبستگی اجتنابی بیشتر از موقعیت های اجتماعی فرار می کنند و ارتباط چندان پایداری را با اطرافیان تجربه نمی کنند. از این رو می توان گفت سبک های دلبستگی بر شیوه ارتباطی افراد و به خصوص افراد دارای صفات تاریک اثر می گذارند. در نتیجه افراد دارای صفات تاریک شخصیت به دلیل سبک های دلبستگی ناایمن بیشتر احساس تنهایی می کنند و از سوی دیگر برای تجربه روابطی ارضاکنده به اینترنت روی آورند (دمیرکایغلو کوسه، ۲۰۲۳). افرادی که نمرات بالا در ماکیاولیسم، دیگرآزاری و جامعه ستیزی کسب می کنند، پیوندهای دلبستگی کمتری دارند (زعفرانچی زاده مقدم و همکاران، ۱۴۰۱). نتایج پژوهش جوزی و همکاران (۱۴۰۱) نشان داد بین سبک دلبستگی ایمن با ماکیاولیسم، خودشیفتگی، دیگرآزاری و جامعه ستیزی با اعتیاد به اینترنت رابطه منفی و معنادار و همچنین بین سبک دلبستگی اجتنابی با صفات تاریک یادشده و اعتیاد به اینترنت، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. افزون بر این، پژوهش فوق نشان داد بین سبک دلبستگی اضطرابی با صفات تاریک شخصیت و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (جوزی و همکاران، ۱۴۰۱). از آنجایی که افراد با خصایص تاریک شخصیت دارای سبک های دلبستگی ناایمن هستند، روابط ناپایدار و

1. Demircioğlu & Köse

2. Turan

3. Dresp

4. Attachment Styles

5. Huang

۸۰..... بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات ...

آشفته‌ای تجربه می‌کنند، که همین عوامل زمینه لازم را برای تجربه احساس تنهایی در آنها مهیا می‌سازد و در نتیجه بیشتر احساس تنهایی و انزوا دارند (توران و همکاران، ۲۰۲۴).

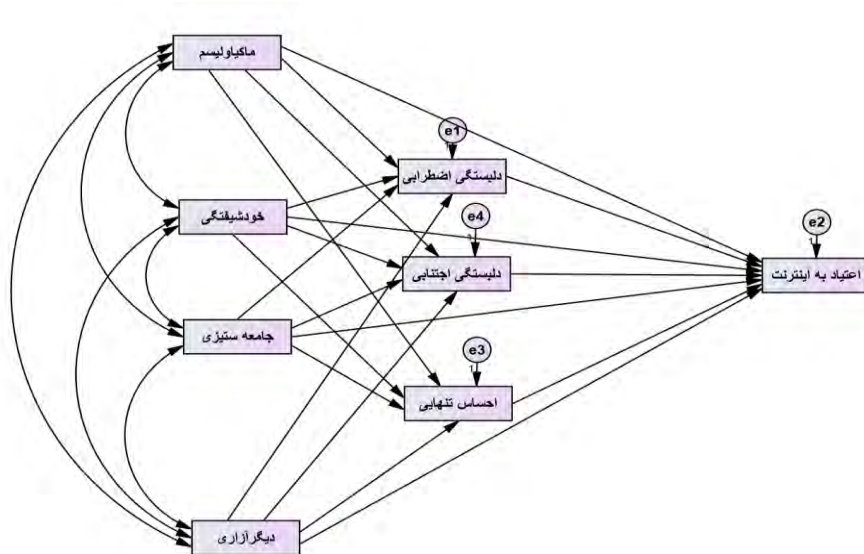
احساس تنهایی^۱ به ادراک ما از میزان تعامل اجتماعی و کیفیت این تعامل مربوط است. احساس تنهایی زمانی بروز می‌یابد که شبکه ارتباطات اجتماعی فرد کوچک‌تر یا غیر ارضاکنده‌تر از آن چیزی است که فرد به آن نیاز دارد. به بیان دیگر تنهایی، احساس ذهنی شخص از کیفیت دلبستگی عاطفی صمیمی با چهره دلبستگی تأثیر بیشتری از حضور نداشتن دیگران دارد. بر اساس پیشینه پژوهش می‌توان گفت که بین احساس تنهایی و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد و سطوح بالای احساس تنهایی می‌تواند به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده قوی برای اعتیاد به اینترنت محسوب شود (لی^۲ و همکاران، ۲۰۲۴).

با توجه به پیشینه پژوهش افرادی که دارای ویژگی‌های تاریک شخصیت هستند، بیشتر درگیر اینترنت و شبکه‌های اجتماعی می‌شوند تا بتوانند از این طریق کمبودهای اجتماعی خود را در روابط مجازی جبران کنند (لی و همکاران، ۲۰۲۴) و این رابطه می‌تواند از طریق متغیرهایی همچون احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی میانجی‌گری شود. با مروری بر آنچه ذکر شد به‌عنوان ضرورت انجام پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که اعتیاد به اینترنت با صفات تاریک شخصیت ارتباط تنگاتنگی دارد (جوزی و همکاران، ۱۴۰۱؛ لی و همکاران، ۲۰۲۴). با نگاهی گذرا به پژوهش‌های انجام‌شده پیشین در رابطه اعتیاد به اینترنت و صفات تاریک شخصیت متوجه خواهید شد که اکثریت این پژوهش‌ها براساس مدل سه‌گانه تاریک شخصیت صورت گرفته است و نقش مدل چهارگانه و پنج‌گانه صفات تاریک شخصیت مشخص نیست (لی و همکاران، ۲۰۲۴). از سوی دیگر پژوهش‌های گذشته چگونگی اثرگذاری متغیرهای مهمی همچون نقش سبک‌های دلبستگی و احساس تنهایی را در پدیده اعتیاد به اینترنت نادیده گرفته و روشن نساخته‌اند. از این‌رو با توجه به رابطه سبک‌های دلبستگی و احساس تنهایی با صفات چهارگانه تاریک شخصیت، شاید بتوان مدلی طراحی کرد که در آن سبک‌های دلبستگی و احساس تنهایی نقش متغیر میانجی را داشته باشند؛ یعنی صفات چهارگانه تاریک شخصیت از طریق تأثیری که بر سبک‌های دلبستگی و احساس تنهایی دارند باعث افزایش اعتیاد به اینترنت در دانشجویان می‌گردد. بنابراین با شناخت مکانیسم‌های مؤثر بر پدیده اعتیاد به اینترنت در قالب مدل، باعث فهم بهتر و افزایش مداخلات پیشگیرانه و درمانی مناسب خواهد شد. پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت در دانشجویان انجام شده است. پژوهش حاضر با بررسی فرضیه زیر انجام شد:

۱. صفات چهارگانه تاریک شخصیت با میانجی‌گری احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی بر اعتیاد به اینترنت اثر غیرمستقیم دارد.

1. Loneliness

2. Li

شکل شماره ۱. مدل فرضی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از حیث روش اجرا از نوع پژوهش‌های توصیفی / همبستگی بود که به روش تحلیل مسیر انجام شده است. دانشجویان دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به‌عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. در پژوهش حاضر برای انتخاب حجم نمونه بر اساس فرمول کلاین^۱ (۲۰۲۳) به ازای هر یک از متغیرهای موجود در مدل ۲۰ نفر انتخاب خواهند شد؛ در واقع حداقل حجم نمونه ۲۰۰ نفر می‌باشد؛ در نتیجه حجم نمونه به روش نمونه‌گیری در دسترس با در نظر گرفتن افت آزمودنی‌ها و داده‌های پرت، ۳۹۵ نفر انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از: دانشجوی دانشگاه تبریز، دسترسی و استفاده از اینترنت، آگاهی از اهداف پژوهش و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش. از جمله عوامل خروج پرسشنامه‌ها از تحلیل می‌توان به مخدوش بودن پرسشنامه، پاسخ دادن یکسان به همه سؤالات و داده‌های پرت اشاره کرد. روش گردآوری داده‌ها به این صورت بود که پرسشنامه‌ها به صورت مداخله‌ی طراحی و در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. هم‌چنین شرکت‌کنندگان با آگاهی و رضایت کامل در این پژوهش مشارکت داشتند و در هر بخش از پژوهش می‌توانستند انصراف دهند. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی این اطمینان به شرکت‌کنندگان داده شد که تمامی اطلاعات آنها محرمانه بوده و فقط برای امور پژوهشی به صورت جمعی تحلیل می‌شوند. هم‌چنین تعداد ۱۴ پرسشنامه با استفاده از فاصله اطمینان Mahalanobis به‌عنوان داده پرت شناسایی و از پژوهش کنار گذاشته شدند و در نهایت تعداد ۳۸۱ نفر به‌عنوان نمونه نهایی انتخاب شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS26 و Amos24 استفاده شد. ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه مورد مطالعه در بخش نتایج ارائه شده است.

ابزار

پرسشنامه صفات چهارگانه تاریک شخصیت (SDPT)^۱: پرسشنامه صفات چهارگانه تاریک شخصیت توسط جانز و پالهاوس^۲ (۲۰۱۴) طراحی و ساخته شد که شامل ۳۷ گویه بر روی یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (۱= کاملاً مخالفم تا ۵= کاملاً موافقم) نمره‌گذاری شد. این پرسشنامه شامل ۴ مؤلفه ماکیاولیسم، خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری^۳ می‌باشد. دامنه نمرات این پرسشنامه بین ۳۷ تا ۱۸۵ می‌باشد. سازندگان اصلی ضریب پایایی بازآزمایی را برای کل مقیاس و همچنین زیرمقیاس‌ها در دامنه‌ای از ۰/۷۶ تا ۰/۸۷ به دست آوردند. همچنین به منظور بررسی روایی مقیاس از روش روایی همگرا با پرسشنامه ۱۲ گویه‌ای پرخاشگری استفاده شد که نتایج حاصل از آن ضریب همبستگی برای خرده مقیاس‌ها در دامنه ۰/۴۵ تا ۰/۵۰ را نشان داد، که نشان از روایی مناسب برای پرسشنامه حاضر بود (جانز و پالهاوس، ۲۰۱۴). نسخه فارسی این پرسشنامه در ایران توسط یوسفی و ایمان زاد (۱۳۹۷) اعتبارسنجی شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های مقیاس به ترتیب ماکیاولیسم ۰/۷۱، خودشیفتگی ۰/۷۴، جامعه‌ستیزی ۰/۷۷ و دیگرآزاری ۰/۸۴ گزارش شد. همچنین برای تعیین روایی پرسشنامه از شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد که روایی مناسب این مقیاس را برآورد کردند و چهار عامل، در مجموع ۵۲ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. ضرایب بازآزمایی برای زیرمقیاس‌ها در دامنه‌ای بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۴ قرار داشت. در پژوهش حاضر ضریب همسانی درونی برای ماکیاولیسم ۰/۷۱، خودشیفتگی ۰/۷۲، جامعه‌ستیزی ۰/۷۵ و دیگرآزاری ۰/۸۰ به دست آمد.

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت (IAT)^۴: مقیاس اعتیاد به اینترنت یکی از معتبرترین آزمون‌های مربوط به سنجش اعتیاد اینترنتی است که توسط یانگ^۵ (۲۰۰۹) طراحی شد. این پرسشنامه دارای ۲۰ گویه و سه خرده مقیاس اعتیاد خفیف، اعتیاد متوسط و اعتیاد شدید^۶ می‌باشد و هدف آن سنجش میزان اعتیاد به اینترنت در افراد مختلف است. شرکت‌کنندگان پاسخ‌های خود را بر روی یک طیف لیکرت پنج درجه (۱= به ندرت تا ۵= همیشه) طبقه‌بندی می‌کنند. دامنه نمرات این پرسشنامه از ۲۰ تا ۱۰۰ می‌باشد. به صورتی که هرچه نمره بیشتر باشد میزان اعتیاد به اینترنت بالاتر است. نمره ۳۰-۰ دامنه طبیعی، ۴۹-۳۱ اعتیاد خفیف، ۷۹-۵۰ اعتیاد متوسط و ۱۰۰-۸۰ اعتیاد شدید را نشان می‌دهد. سازندگان اصلی پایایی این پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۱ گزارش نمودند و برای بررسی روایی از روش روایی همگرا با مقیاس مشکلات مرتبط با اینترنت^۷ استفاده کردند و میزان همبستگی آن برابر با ۰/۵۰ به دست آمد (یانگ، ۲۰۰۹). در ایران علوی و همکاران (۱۳۸۹) نسخه ایرانی این مقیاس را هنجاریابی نموده و ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۸۸، و روایی پرسشنامه به روش تحلیل عاملی محاسبه شد و نتایج نشان داد ۵۶ درصد از واریانس را تبیین می‌کند. همچنین آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر برای اعتیاد به اینترنت ۰/۸۴ به دست آمد.

1. Scale of Dark Personality Traits

2. Jones & Paulhus

3. Machiavelliansim & Narcissism & Psychopathy & Sadism

4. Internet Addiction Test

5. Young

6. Mild addiction, moderate addiction and severe addiction

7. Internet-Related Problem Scale

پرسشنامه سبک دلبستگی بزرگسال (AAI)^۱: این پرسشنامه در سال ۱۹۸۷ توسط هازان و شیور^۲ ساخته شده است. پرسشنامه سبک دلبستگی، دارای ۱۵ گویه که پنج گویه مربوط به سبک دلبستگی ایمن^۳، پنج گویه مربوط به سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی^۴ و پنج گویه هم مربوط به سبک دلبستگی ناایمن اضطرابی^۵ می باشد که روی یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (۱= خیلی کم، ۵= خیلی زیاد) نمره‌گذاری می شود. خرده مقیاسی که شرکت کننده نمره بالاتری در آن کسب نماید، به عنوان سبک دلبستگی فرد لحاظ می شود. حداقل و حداکثر نمره در زیرمقیاس‌های آزمون به ترتیب ۵ و ۲۵ است. هازان و شیور (۱۹۸۷) پایایی باز آزمایی در فاصله دوماه کل این پرسشنامه را ۰/۸۱ و پایایی با آلفای کرونباخ را ۰/۸۷ به دست آوردند. همچنین روایی آن به روش روایی سازه و با استفاده از تحلیل عاملی محاسبه شد و ۵۱ درصد از واریانس را تبیین کرد. در پژوهش نگ^۶ (۲۰۰۰) آلفای کرونباخ سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب برابر با ۰/۶۵، ۰/۶۲ و ۰/۶۳ به دست آمد. در ایران این مقیاس توسط بشارت (۱۳۹۲) اعتبارسنجی شد و ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های دلبستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۵ و ۰/۸۴ گزارش شد و روایی محتوایی این پرسشنامه نیز از طریق همبستگی نمرات پانزده نفر از متخصصان روان‌شناسی بررسی شد. ضریب توافق کندال (روایی) برای سبک‌های ایمن، اضطرابی و اجتنابی به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۵۷ و ۰/۶۱ محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر برای دلبستگی ایمن ۰/۸۱، اضطرابی ۰/۸۰ و اجتنابی ۰/۷۸ به دست آمد.

پرسشنامه احساس تنهایی (UCLA)^۷: برای ارزیابی مقیاس احساس تنهایی از پرسشنامه احساس تنهایی (راسل^۸، ۱۹۹۶) استفاده شد. این مقیاس دارای ۲۰ گویه است که بر اساس مقیاس لیکرت چهار درجه‌ای (۱= هرگز تا ۴= اغلب) تنظیم شده است و دامنه نمرات آن بین ۲۰ تا ۸۰ می باشد. پایایی این پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ از ۰/۸۴ تا ۰/۹۴ گزارش شد و ضریب پایایی باز آزمون آن در فاصله دو هفته ۰/۷۳ به دست آمد و روایی همگرای آن با پرسشنامه متفاوت احساس تنهایی^۹ ۰/۷۲ به دست آمد. همچنین در ادامه روایی همگرای آن با بعد روان‌رنجورخویی در پرسشنامه شخصیت آیزنک^{۱۰} ۰/۴۹ و با بعد برونگرایی ۰/۴۰- گزارش شد (راسل، ۱۹۹۶). این مقیاس برای اولین بار توسط شکرکن و میردریکوند (۱۳۸۷) ترجمه و آن را در پژوهش خود بکار گرفتند. همچنین برای تعیین پایایی نسخه فارسی این مقیاس در ایران پاشا و اسماعیلی (۱۳۸۶) در پژوهش خود از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده کردند که مقدار آنها به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۷۱ به دست آمد. میزان آلفای کرونباخ برای مقیاس احساس تنهایی ۰/۷۱ در این پژوهش به دست آمد.

1. Adult Attachment Inventory

2. Hazan & Shaver

3. Secure attachment

4. Avoidant insecure attachment

5. Insecure attachment anxiety

6. Ng

7. University of California Los Angeles Loneliness Scale

8. Russel

9. Different Loneliness Scale

10. Eysenck Personality inventory

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان حاضر در پژوهش ۳۹۵ نفر بودند که از این تعداد ۲۶۳ دختر (۶۶/۷ درصد) و ۱۳۲ پسر (۳۳/۳ درصد) بودند. دامنه سنی شرکت‌کنندگان در مطالعه بین ۱۸ تا ۴۵ سال با میانگین سنی ۲۹/۱۶ بود. در جدول شماره ۱ ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش آورده شده است. بررسی نتایج کجی و کشیدگی جدول شماره ۱ نشان می‌دهد متغیرهای پژوهش دارای توزیع نرمال هستند و با یکدیگر همبستگی معناداری دارند ($P < 0/01$) اما بین خودشیفتگی با دیگرآزاری، احساس تنهایی، دلبستگی اضطرابی، دلبستگی اجتنابی و اعتیاد به اینترنت رابطه معناداری کشف نشد ($p > 0/05$). همچنین دیگرآزاری با دلبستگی اضطرابی رابطه معنادار نداشت ($p > 0/05$).

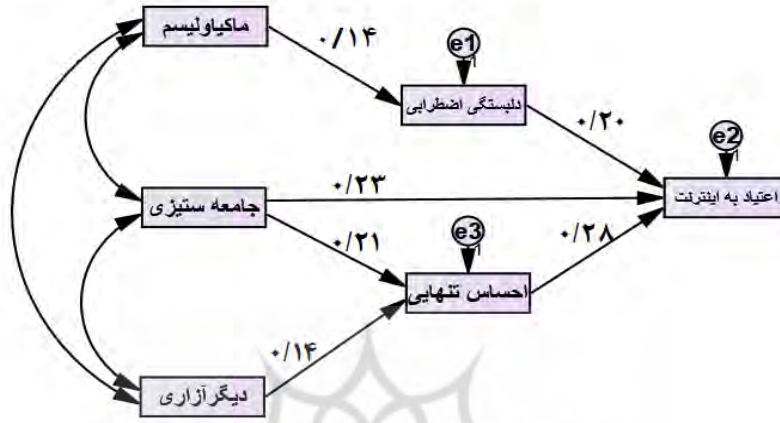
جدول شماره ۱. ماتریس همبستگی، میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. ماکیاولیسم								
۲. جامعه‌ستیز	۰/۳۶**							
۳. خودشیفتگی	۰/۳۳**	۰/۱۷*						
۴. دیگرآزاری	۰/۱۸**	۰/۶۱**	۰/۰۲					
۵. احساس تنهایی	۰/۱۹**	۰/۳۵**	۰/۰۳	۰/۲۶**				
۶. دلبستگی اضطرابی	۰/۱۹**	۰/۱۸**	۰/۱۰	۰/۰۲	۰/۴۷**			
۷. دلبستگی اجتنابی	۰/۱۷**	۰/۲۴**	۰/۰۴	۰/۲۷**	۰/۴۲**	۰/۰۷		
۸. اعتیاد به اینترنت	۰/۲۰**	۰/۳۵**	-۰/۰۵	۰/۲۸**	۰/۴۶**	۰/۳۷**	۰/۲۶**	
میانگین	۲۸/۹۹	۱۹/۹۵	۲۶/۹۸	۱۴/۸۹	۳۹/۴۷	۵۱/۳۳	۵۷/۱۳	۳۶/۷۶
انحراف استاندارد	۵/۲۸	۵/۰۹	۴/۴۸	۵/۸۷	۱۱/۷۱	۱۴/۷۲	۷/۳۶	۱۰/۸۵
کجی	-۰/۳۴	۰/۴۴	۰/۵۱	۱/۷۱	۰/۵۲	-۰/۰۷	۰/۵۷	۰/۸۴
کشیدگی	۰/۲۲	۰/۱۳	۰/۵۲	۰/۱۳	۱/۸۳	-۰/۰۷	۰/۹۶	۰/۵۷

* $P < 0/05$ ** $P < 0/01$

قبل از انجام تحلیل مسیر، فرضیات نرمال بودن متغیرهای پژوهش، عدم هم‌خطی چندگانه و استقلال منابع خطا بررسی شد. در بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، قدر مطلق کجی و کشیدگی تمامی متغیرها در محدوده کمتر از ۲ | بودند، بنابراین فرض نرمال بودن داده‌ها تأیید شد. هم‌چنین فرضیه عدم هم‌خطی چندگانه با استفاده از شاخص‌های آماری تحمل (بزرگ‌تر از ۰/۱) و عامل تورم واریانس (کمتر از ۱۰) بررسی شد و به ترتیب در متغیرهای ماکیاولیسم (۰/۷۷ و ۱/۲۸)، خودشیفتگی (۰/۸۷) و ۱/۱۴، جامعه‌ستیزی (۰/۵۱ و ۱/۹۲)، دیگرآزاری (۰/۵۹ و ۱/۶۸)، احساس تنهایی (۰/۶۸ و ۱/۴۶) و دلبستگی اضطرابی (۰/۷۳ و ۱/۳۵) ارزیابی شد. بنابراین، می‌توان گفت که بین متغیرهای پژوهش همبستگی خطی وجود ندارد. در نهایت، فرضیه استقلال منابع خطا از طریق آزمون دوربین واتسون بررسی شد و با توجه به عدم عبور مقدار محاسبه‌شده (۱/۹۷) از حدود بحرانی (۱/۵ تا ۲/۵)، این فرضیه نیز تأیید شد. بنابراین، استفاده از روش تحلیل مسیر برای تحلیل داده‌های پژوهش مناسب بود. مدل فرضی پژوهش در شکل شماره ۱ نمایش داده شده است.

بررسی ضرایب مسیر در مدل فرضی نشان داد که از بین متغیرهای میانجی، دل بستگی اجتنابی رابطه معناداری با متغیرهای برونزا و درونزا ندارد ($p > 0/05$) و از آنجایی که شاخص های برازش مدل پژوهش را کاهش می داد، به منظور برازش بهتر شاخص های برازش، از مدل اولیه حذف شد. بر همین اساس با حذف این مسیرها مدل اصلاح شد. در این راستا مدل نهایی پژوهش به همراه ضرایب استاندارد در شکل شماره ۲ نشان داده شده است.

شکل شماره ۲. مدل نهایی پژوهش

جدول شماره ۲ اثرات مستقیم متغیرهای پژوهش را نشان می دهد و مسیرهایی که در مدل معنادار نشدند و با متغیرهای میانجی در مدل رابطه معناداری نداشتند از مدل نهایی حذف شدند. اثر مستقیم ماکیاولیسیم بر دل بستگی اجتنابی مثبت و معنادار بود ($P < 0/01$). همچنین اثر مستقیم جامعه سنجیزی بر احساس تنهایی ($P < 0/01$) و اعتیاد به اینترنت به لحاظ آماری معنادار بود ($P < 0/05$). اثر مستقیم دل بستگی اجتنابی بر اعتیاد به اینترنت به لحاظ آماری در سطح خطای کمتر از ($P < 0/01$) معنادار است. همچنین اثر مستقیم دیگرآزاری بر احساس تنهایی و خودشیفتگی بر اعتیاد به اینترنت در سطح خطای کمتر از ($P < 0/05$) معنادار بود.

جدول شماره ۲. برآوردهای ضرایب اثر مستقیم

<u>P</u>	<u>T</u> (C.R)	<u>S.E.</u>	<u>β</u>	<u>B</u>	متغیر درونزا	متغیر برونزا
0/01	2/37	0/17	0/14	0/40	ماکیاولیسیم	دل بستگی اجتنابی
0/03	-2/17	0/14	-0/13	-0/31	خودشیفتگی	اعتیاد به اینترنت
0/001	3/83	0/13	0/23	0/49	جامعه سنجیزی	اعتیاد به اینترنت
0/005	2/81	0/17	0/21	0/48	جامعه سنجیزی	احساس تنهایی
0/05	1/89	0/14	0/14	0/27	دیگرآزاری	احساس تنهایی
0/001	4/13	0/06	0/28	0/14	احساس تنهایی	اعتیاد به اینترنت
0/002	3/06	0/04	0/20	0/26	دل بستگی اجتنابی	اعتیاد به اینترنت

۸۶..... بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات ...

نتایج مسیرهای غیرمستقیم به روش بوت استروپ نشان داد، اثر غیرمستقیم دیگرآزاری (۰/۰۴) و جامعه‌ستیزی (۰/۰۶) بر اعتیاد به اینترنت به واسطه احساس تنهایی معنادار بود ($P < ۰/۰۱$). همچنین اثر غیرمستقیم ماکیاولیسم بر اعتیاد به اینترنت به واسطه دلبستگی اضطرابی (۰/۰۳) به لحاظ آماری معنادار بود ($P < ۰/۰۵$).

جدول شماره ۳. برآوردهای ضرایب اثر غیرمستقیم (بوت استروپ)

P	حد پایین بوت استروپ	حد بالای بوت استروپ	β	متغیر درون‌زا	میانجی	متغیر برون‌زا
۰/۰۰۸	۰/۰۰۳	۰/۱۸	۰/۰۴	اعتیاد به اینترنت	احساس تنهایی	دیگرآزاری
۰/۰۱۵	۰/۰۴	۰/۲۷	۰/۰۶	اعتیاد به اینترنت	احساس تنهایی	جامعه‌ستیزی
۰/۰۱۲	۰/۰۰۸	۰/۱۶	۰/۰۳	اعتیاد به اینترنت	دلبستگی اضطرابی	ماکیاولیسم

شاخص‌های برازش مدل نهایی پژوهش نشان داد که این شاخص‌ها حاکی از برازش مطلوب مدل می‌باشند. هرچه مقدار شاخص‌های ($NFI=۰/۹۵$, $AGFI=۰/۹۲$, $GFI=۰/۹۸$, $CFI=۰/۹۷$, $X^2/df=۱/۹۳$) به یک نزدیک‌تر باشد (بیشتر از ۰/۹۰) نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل پژوهش است. با توجه به شاخص‌های موردنظر که میزان آنها بیشتر از ۰/۹۰ می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار است. همچنین مقدار $RMSEA=۰/۰۶$ می‌باشد که این میزان کمتر از ۰/۰۸ بوده و بیانگر برازش مطلوب مدل حاضر است. به‌طورکلی نتایج نشان داد که مدل نهایی پژوهش از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر تدوین یک مدل برای بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت در دانشجویان دانشگاه تبریز بود. یافته‌های مربوط به شاخص‌های برازندگی نشان دادند که مدل طراحی شده از برازش مناسبی برخوردار است. با توجه به یافته‌های پژوهش در بخش قبل افزون بر معنادار شدن اثر مستقیم مؤلفه‌های پژوهش بر یکدیگر، اثر غیرمستقیم صفات تاریک ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری به واسطه احساس تنهایی و دلبستگی اضطرابی به لحاظ آماری بر اعتیاد به اینترنت معنادار شدند. این یافته همسو با نتایج (جوزی و همکاران، ۱۴۰۱، لی و همکاران، ۲۰۲۴) بود.

در راستای پژوهش نتایج نشان داد که صفات چهارگانه تاریک اثر مستقیم و معناداری بر اعتیاد به اینترنت دارند، اما از بین چهارگانه تاریک شخصیت در مدل حاضر فقط دو صفت خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی به صورت مستقیم معنادار شدند. این نتیجه با پژوهش (تناکان، ۲۰۲۱) مطابقت داشت. خودشیفتگی رابطه منفی و معناداری با اعتیاد به اینترنت داشت که این نتیجه با پژوهش تناکان (۲۰۲۱) ناهمسو بود. در مورد نتایج فوق این طور تبیین می‌شود که افراد خودشیفته از یک سو برای کسب رهبری

و به دست آوردن توجه و از سوی دیگر در جهت از دست ندادن توجه دیگران، تلاش می‌کنند تا از پرخاشگری در موقعیت‌های مجازی که همه‌گیر هستند، دوری جویند و همچنان توجه دیگران را برای خود نگه‌دارند. در نتیجه از اینترنت به‌عنوان ابزاری برای جلب توجه بیشتر از سوی دیگران می‌دانند و با به اشتراک گذاشتن تصاویر بیشتر از خود تلاش می‌کنند تا توجه دیگران را به خود جلب کنند (حائری و همکاران، ۱۴۰۰).

در بررسی فرضیه اصلی مطالعه حاضر نشان داد که رابطه ماکیاولیسم با اعتیاد به اینترنت به‌واسطه دل‌بستگی نایمن اضطرابی میانجی‌گری می‌شود. این یافته با مطالعه جوزی و همکاران (۱۴۰۱) و توران و همکاران (۲۰۲۴) همسو بود. در تبیین رابطه ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری دل‌بستگی اضطرابی می‌توان گفت، طبق نظریه دل‌بستگی اشخاص با دل‌بستگی نایمن اضطرابی در روابط بین فردی احساس ترس، بی‌اعتمادی و عدم امنیت دارند. در نتیجه، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی برای افراد ماکیاولیسم می‌تواند راهی برای گریز از زندگی واقعی و ناکامی‌ها باشد. این افراد با توسل به جنبه‌های اجتماعی فضای مجازی، از طریق در دسترس بودن آن و سهولت تعامل با دیگران، نیازهای روانی خود به تأیید و ترس از طرد شدن را کاهش می‌دهند. علاوه بر این ناشناس ماندن و حفظ فاصله در تعاملات اجتماعی آنلاین می‌تواند برای افراد ماکیاولیسم جذاب باشد تا بدون مواجهه با پیامدهای فوری، با رفتارهای فریبکارانه خود از دیگران سوءاستفاده کنند. افراد ماکیاولیسم با سبک دل‌بستگی نایمن اضطرابی از طریق ارتباطات مجازی ممکن است بیشتر احساس کنند که مورد پذیرش دیگران هستند و به خاطر حضور آنهاست که آنها هم حضور دارند و با داشتن ویژگی‌های مخربی همچون سوءاستفاده از دیگران، فریبکاری، کلاه‌برداری آنلاین، روابط سطحی و فقدان همدلی از اینترنت برای رسیدن به مقاصد خود استفاده می‌کنند. همچنین این اشخاص با دل‌بستگی نایمن اضطرابی بیشتر احتمال دارد که از صمیمیت وابستگی بترسند؛ این افراد الگوهای ذهنی منفی نسبت به دیگران دارند و بر همین اساس با فعالیت در فضای مجازی و اینترنت به جستجوی روابط جدید همراه با فریبکاری و سوءاستفاده برمی‌آیند (توران و همکاران، ۲۰۲۴). در نتیجه افراد ماکیاولیسم با سبک دل‌بستگی نایمن اضطرابی به دلیل اینکه دیدگاهی منفی نسبت به دیگران دارند و دیگران را غیرقابل اعتماد می‌دانند، از روابط رودررو دوری کرده و احتمال بیشتری دارد که به روابط و زندگی مجازی که نیاز به سرمایه‌گذاری عاطفی زیادی ندارد، متمایل شوند. این اشخاص به دلیل گرایش به حفظ فاصله با دیگران، جذب ناشناس بودن در شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌شوند و از آنجا که خطر و مسئولیت کمتری در تعاملات مجازی وجود دارد، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی را برای تعاملات اجتماعی کمتر تهدیدکننده می‌بینند (جوزی و همکاران، ۱۴۰۱). همچنین رابطه جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری با اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری احساس تنهایی معنادار بود. این یافته همسو با پژوهش (لی و همکاران، ۲۰۲۴) می‌باشد. در توضیح این یافته‌ها گفته می‌شود افراد جامعه‌ستیز به دلیل داشتن ویژگی‌هایی نظیر تکانشگری، سنگدلی، هنجارشکنی و نداشتن احساس گناه دست به آزار و اذیت دیگران می‌زنند که همین عوامل باعث آشفتگی در روابط بین فردی و در نتیجه آن تجربه احساس تنهایی می‌شود. در حقیقت احساس تنهایی باعث ایجاد نوعی یکنواختی در زندگی افراد جامعه‌ستیز و دیگرآزار می‌شود. بر همین اساس افراد جامعه‌ستیز و دیگرآزار با هدف هیجان‌طلبی، کسب لذت و کاهش عواطف منفی ناشی از احساس تنهایی به جست‌وجوی روابط جدید به اینترنت روی می‌آورند و از طریق آزار و اذیت دیگران، پرخاشگری آنلاین و سوءاستفاده از دیگران به نوعی رضایت و لذت دست می‌یابند که در نتیجه عواطف منفی ناشی از احساس تنهایی و

۸۸ بررسی نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک‌های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات ...

یکنواختی، جای خود را به رضایت و لذت می‌دهد (لی و همکاران، ۲۰۲۴). ضمن اینکه پیشرفت‌های روزافزون فناوری و جذابیت‌های بیش از پیشی که با سرعت زیاد در فضای مجازی رخ می‌دهد نیز می‌تواند عاملی بسیار جذاب و راضی‌کننده برای چنین افرادی محسوب شود و تا حد وابستگی آنها را پیش ببرد. از سوی دیگر متقابلاً هرچه این افراد میزان وقت بیشتری را به استفاده از اینترنت اختصاص دهند به همان میزان روابط خانوادگی و اجتماعی آنها در دنیای واقعی بیشتر مختل می‌گردد (لی و همکاران، ۲۰۲۴).

با توجه به این یافته‌ها می‌توان استنباط کرد صفات تاریک شخصیت با سبک دلبستگی ناایمن اضطرابی و احساس تنهایی به احتمال بیشتری به سمت اعتیاد به اینترنت و فضای مجازی گرایش پیدا می‌کنند (لی و همکاران، ۲۰۲۴؛ جوزی و همکاران، ۱۴۰۱) و می‌توان بر نقش واسطه‌ای احساس تنهایی و سبک دلبستگی ناایمن اضطرابی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و اعتیاد به اینترنت تأکید کرد و به مدل روان‌شناختی حاضر به‌عنوان یک شناخت تازه در برابر چالش‌های اجتماعی در فضای مجازی نگاه کرد که از طریق آن برای این مشکل چاره‌اندیشی شود. به‌طورکلی این پژوهش نشان داد که صفات چهارگانه تاریک شخصیت به‌واسطه احساس تنهایی و دلبستگی اضطرابی، با اعتیاد به اینترنت مرتبط است.

از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر این بود که روش پژوهش به‌صورت تصادفی نبود و تفاوت‌های جنسیتی بررسی نشد؛ لذا در مطالعات آینده پیشنهاد می‌شود از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و مطالعات طولی جهت تعیین رابطه علی استفاده شود و جهت تعمیم نتایج، پژوهش بر روی گروه نمونه دیگری نیز اجرا شود و تفاوت‌های جنسیتی موردتوجه قرارگیرند. طبق نتایج مدل، طراحی مداخله در راستای پیشگیری و ارائه درمان‌های مناسب برای کاهش اعتیاد به اینترنت پیشنهاد می‌شود. افزون بر متغیرهای احساس تنهایی و دلبستگی اضطرابی، متغیرهای دیگری همچون تنظیم هیجان و تروماهای دوران کودکی می‌توانند به‌عنوان متغیر میانجی در مدل پژوهش حاضر موردبررسی قرارگیرند، در نتیجه پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده به نقش متغیرهای میانجی بیشتری بپردازند.

تشکر و قدردانی

از تمامی شرکت‌کنندگان که ما را در انجام این پژوهش یاری رساندند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافی بین نویسندگان این مقاله وجود نداشت.

منابع

بشارت، محمدعلی. (۱۳۹۲). نقش واسطه‌ای خودتنظیم‌گری در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و ناگویی هیجانی. *دستاوردهای روان‌شناختی*.

<https://doi.org/10.30486/article11766.html> .۱۹-۳۸، (۲)۲۰

پاشا، غلامرضا و اسماعیلی، سمیه (۱۳۸۶). مقایسه اضطراب، اثبات وجود، احساس تنهایی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شبه‌خانواده و بی‌سرپرست و دانش‌آموزان عادی استان خوزستان. *فصلنامه روان‌شناسی اجتماعی*. سال اول، شماره ۴.

<https://doi.org/10.33446/paper/459543/fa>

- جوزی، حسن؛ رمضانپور، فرزانه و بگیان کوله مرز، محمدجواد (۱۴۰۱). الگوی ساختاری سبک‌های دلبستگی، سه‌گانه تاریک شخصیت، حساسیت به طرد شدن با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی با میانجی‌گری مهارت‌های ارتباطی در دانش‌آموزان. *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی*. ۱۲(۴۸)، ۲۰-۱. <https://doi.org/10.22034/spr.2023.337598.1745>
- حائری، هایده؛ بشردوست، سیمین و صابری، هایده (۱۴۰۰). پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان نوجوان بر اساس افسردگی و شخصیت خودشیفته با در نظر گرفتن نقش میانجی‌گری خودافشایی. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۲۲ (۱)، ۱۷-۱. <https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.1903396.2664>
- زعفرانچی‌زاده مقدم، مینا؛ مجتبابی، مینا؛ بشردوست، سیمین (۱۴۰۱). بررسی رابطه بین صفات تاریک شخصیت با همدلی سرد با میانجی‌گری نظریه ذهن شناختی-عاطفی در افراد دارای نشانه‌های اختلال شخصیت مرزی. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۷(۶۵)، ۱۴۲-۱۲۹. <https://doi.org/10.22034/JMPR.2022.14882>
- علوی، سیدسلیمان، اسلامی، مهدی، مرآتی، محمدرضا، نجفی، مصطفی، جنتی فرد، فرشته، و رضاپور، حسین. (۱۳۸۹). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. *مجله علوم رفتاری*، ۴ (۳ (مسلسل ۱۳))، ۱۸۳-۱۸۹. <https://sid.ir/paper/129781/en>
- یوسفی، رحیم، و ایمان زاد، آیسان. (۱۳۹۷). اعتباریابی مدل صفات چهارگانه تاریک شخصیت. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران* (اندیشه و رفتار)، ۲۴(۲)، ۱۹۳-۲۰۰. <https://doi.org/10.32598/ijpcp.24.2.190>
- Alavi, S.S, Eslami, M, Marathi, M, Najafi, M, Jannati Fard, F, and Rezapour, H. (2014). Psychometric properties of young's internet addiction test. *Journal of Behavioral Sciences*, 4(3 (series 13)), 183-189. <https://sid.ir/paper/129781/en> (Text in Persian)
- Antonoplis, S. (2024). Studying personality and social structure. *Social and Personality Psychology Compass*, 18(1), e12932. <https://doi.org/10.1111/spc3.12932>
- Besharat, M. (2013). Mediation effect of self-regulation on the relationship between attachment styles and alexithymia. *psychological achievements*, *Psychological Achievements*, 20(2), 19-38. 20(2), 19-38. <https://doi.org/10.30486/article11766.html> (Text in Persian)
- Borgholthaus, C. J., White, J. V., & Harms, P. D. (2023). CEO dark personality: A critical review, bibliometric analysis, and research agenda. *Personality and Individual Differences*, 201, 111951. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111951>
- Demircioğlu, Z. I., & Göncü-Köse, A. (2023). Antecedents of problematic social media use and cyberbullying among adolescents: attachment, the dark triad and rejection sensitivity. *Current Psychology*, 42(35), 31091-31109. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-04127-2>
- Dresp, B. (2020). Internet Addiction Disorder (IAD). *Encyclopedia, Section Psychiatry and Mental Health Studies*, hal-02615330. <https://hal.science/hal-02615330/>
- Haeri, H, bashardoust, S, Saberi, H.(2021).Predicting social media addiction in adolescent student based on depression and narcissistic personality considering the mediating role of self-disclosure .*Knowledge & Research in Applied Psychology*,1(),17-29. <https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.1903396.2664> (Text in Persian)
- Hazan, C & Shaver, P, (1987). Conceptualizing romantic love as and attachment process, *Journal of Personality and Social Psychology*, 52,511-524. <https://doi=10.1037%2F0022-3514.52.3.511>
- Huang, J. (2023). Impact of attachment style and school bullying. *In Web of Conferences* (Vol. 180, p. 03024). EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202318003024>
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28-41. <https://doi.org/10.1177/1073191113514105>
- jozi, H., ramezanpoor, F., & bagean koulemarz, M. (2023). Structural pattern of attachment styles, dark triad personality, sensitivity to rejection with social media addiction mediated by

- communication skills in students. *Social Psychology Research*, 12(48), 1-20. <https://doi.org/10.22034/spr.2023.337598.1745> (Text in Persian)
- Kline, R. B. (2023). Principles and practice of structural equation modeling. Guilford publications.
- impulsiveness scale. *Journal of clinical psychology*, 51(6), 768-774. <https://doi.org/10.25336/csp29418>
- Li, Q., Yang, C., Zhao, Z., Yang, C., Chen, Z., Huang, D., & Yin, W. (2024). The relationship between Internet use and loneliness of middle-aged and older adult people: the moderating effect of residence. *Frontiers in Public Health*, 12, 1284180. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1284180>
- Maheux-Caron, V., Gamache, D., & Héту, S. (2024). Dark tetrad and vulnerable dark triad traits: Identifying latent profiles from a person-centered approach. *Personality and Individual Differences*, 219, 112499. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112499>
- Moshagen, M., Thielmann, I., Hilbig, B.E., & Zettler, I. (2019). Meta-analytic investigations of the HEXACO Personality Inventory (Revised): Reliability generalization, self-observer agreement, intercorrelations, and relations to demographic variables. *Zeitschrift fur psychologie*, 227(3), 186. <https://doi.org/10.1027/2151-2604/a000377>
- Pasha, G. and Esmaili, S. (2007). Comparison of anxiety, proof of existence, feeling of loneliness and academic performance of quasi-family and orphaned students and normal students of Khuzestan province. *Journal of social psychology*. First year, number 4. <https://doi.org/10.30486/paper/459543/fa> (Text in Persian)
- Russell, D. W. (1996). UCLA Loneliness Scale (Verson3): Reliability, Validity and factor structure, *Journal of Personality Assessment*, 66(1),20-40. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6601_2
- Tennakoon, H. (2021). Can the 'Dark Triad'traits be a predictor of cyber hate speech. *Academia Letters*, 2. https://aura.abdn.ac.uk/bitstream/handle/2164/23048/Tennakoon_AL_Can_The_Dark_VoR.pdf?sequence=1
- Turan, M. E., Adam, F., Kaya, A., & Yildirim, M. (2024). The mediating role of the dark personality triad in the relationship between ostracism and social media addiction in adolescents. *Education and Information Technologies*, 29(4), 3885-3901. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12002-1>
- Young, K. S. (2009). Internet addiction test. *Center for on-line addictions*. <https://doi.org/10.1037/t41898-000>
- Yousefi, R. Imanzad, A. (2018). Validating the Dark Tetrad Personality Model. *Iranian Psychiatry and Clinical Psychology*, 24(2), 190-201. <https://doi.org/10.32598/ijpcp.24.2.190> (Text in Persian)
- Zafaranchizadeh Moqadam, M., Mojtabaie, M., Bashardoust, S. (2022). The relationship between dark-triads personality and cold empathy mediated by cognitive-emotional theory in people with symptoms of borderline personality disorder, *Modern psychological research*, 17(65), 129-142. <https://doi.org/10.22034/JMPR.2022.14882> (Text in Persian)

